

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia ..... 2008 r.

**w sprawie kryteriów zaliczenia produktu leczniczego do poszczególnych
kategorii dostępności**

Na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Produkt leczniczy zalicza się do kategorii dostępności „wydawane z przepisu lekarza - Rp”, w przypadku gdy:

- 1) może stanowić bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, nawet wówczas, gdy jest stosowany prawidłowo bez nadzoru lekarskiego lub
- 2) może być często stosowany nieprawidłowo, czego wynikiem może być bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie zdrowia ludzkiego, lub
- 3) zawiera substancje, których działanie lecznicze lub niepożądane działania wymagają dalszych badań, lub
- 4) jest przeznaczony do podawania pozajelitowego.

2. Produkt leczniczy homeopatyczny, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne, zalicza się do kategorii dostępności, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy:

- 1) występuje w stopniu rozcieńczenia wyższym od stopnia rozcieńczenia trzydzieste rozcieńczenie dziesiętne lub piętnaste rozcieńczenie setne i Korsakova, lub
- 2) występuje w stopniu rozcieńczenia pięćdziesięciotysięcznego i Korsakova.

§ 2. Produkt leczniczy zalicza się do kategorii dostępności „wydawane z przepisu lekarza, zawierające środki odurzające lub substancje psychotropowe,

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 216, poz. 1607).

określone w odrębnych przepisach - Rpw", w przypadku gdy:

- 1) zawiera, w ilości niepodlegającej wyłączeniu, substancję zaklasyfikowaną jako środek odurzający lub substancję psychotropową lub
- 2) stosowany niewłaściwie może stwarzać znaczne ryzyko wystąpienia jego nadużywania, prowadzące do uzależnienia, albo niewłaściwego stosowania do nielegalnych celów, lub
- 3) zawiera substancje czynne, które z powodu swej innowacyjności lub właściwości, mogą być zaliczane do grupy, o której mowa w pkt 2.

§ 3. Produkt leczniczy zalicza się do kategorii dostępności „stosowane wyłącznie w lecznictwie zamkniętym - Lz”, w przypadku gdy z uwagi na swe właściwości farmakologiczne, sposób podawania, wskazania, innowacyjność lub ze względu na interes zdrowia publicznego jest zarezerwowany dla leczenia, które może być przeprowadzone tylko w lecznictwie zamkniętym.

§ 4. Produkt leczniczy zalicza się do kategorii dostępności „wydawane z przepisu lekarza do zastrzeżonego stosowania - Rpz”, w przypadku gdy:

- 1) produkt leczniczy stosuje się w terapii chorób lub stanów klinicznych, które muszą być zdiagnozowane w warunkach szpitalnych lub w ośrodkach o odpowiednim zapleczu diagnostycznym, chociaż podawanie i dalsza opieka mogą być prowadzone gdzie indziej, lub
- 2) produkt leczniczy przeznaczony jest dla pacjentów leczonych ambulatoryjnie, ale jego stosowanie może powodować ciężkie niepożądane działanie, a w przypadku szczepionek poważne działanie niepożądane, i wymagać specjalnego nadzoru w trakcie przyjmowania produktu leczniczego oraz specjalnego nadzoru lekarza w całym okresie terapii.

§ 5. Produkty lecznicze niespełniające warunków określonych w § 1-4 zalicza się do kategorii dostępności „produkty lecznicze wydawane bez przepisu lekarza – OTC”.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia²⁾.

MINISTER ZDROWIA

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie poprzedzone było rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 4 grudnia 2002 r. w sprawie kategorii dostępności produktów leczniczych (Dz. U. Nr 208, poz. 1776).

Uzasadnienie

Rozporządzenie jest wykonaniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271). Przedmiotowy akt wykonawczy przedstawia kryteria zaliczenia produktu leczniczego do poszczególnych kategorii dostępności, określonych w art. 23a ust. 1 powołanej ustawy.

Każdemu lekowi przypisana jest odpowiednia kategoria dostępności. Przypisanie jej określonemu produktowi ma bardzo istotne znaczenie zarówno w procesie dopuszczenia do obrotu jak i obrotu lekami. Informacja taka, znajduje swoje odzwierciedlenie m.in. w decyzji Ministra Zdrowia dopuszczającej dany lek do obrotu (pozwolenie) oraz na opakowaniu zewnętrznym produktu lub, jeżeli produkt nie ma opakowania zewnętrznego, na opakowaniu bezpośrednim. Ponadto posiadanie takiego a nie innego statusu warunkuje np. dostępność w sieci pozaaptecznej, możliwości ubiegania się o refundację, ma wpływ na prowadzenie reklamy czy też kwestie związane ze sprzedażą wysyłkową.

Potrzeba uregulowania materii, jaką są kategorie dostępności produktów leczniczych wynika z konieczności zagwarantowania bezpieczeństwa stosowania poszczególnych produktów. Ustalenia zatem kryteriów, których spełnienie lub nie decyduje o możliwości zakwalifikowania produktu do konkretnej kategorii jest niezwykle istotne. Kategorie dostępności produktu leczniczego oraz kryteria przyznawania poszczególnym produktom leczniczym poszczególnych kategorii określają postanowienia dyrektywy 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz. Urz. WE L 311 z 28.11.2001, str. 67; Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne, rozdz.13, t. 27, str. 69).

Zważywszy, że ustawa - Prawo farmaceutyczne określa jedynie rodzaje kategorii dostępności, zachodzi potrzeba szczegółowego określenia w rozporządzeniu kryteriów przyznawania kategorii. Z tego względu, biorąc pod uwagę rodzaj produktów leczniczych, ich formy farmaceutyczne, siłę działania substancji czynnych oraz prawdopodobieństwo wystąpienia działań niepożądanych, zaproponowano kryteria do poszczególnych kategorii dostępności.

W rozporządzeniu w przepisie § 1 ust. 2 określono warunki na podstawie, których produkt leczniczy homeopatyczny jest dostępny na receptę. Metoda leczenia homeopatycznego należy do metod holistycznych. W myśl zasad holistycznych

wysokie rozcieńczenia (potencje, stopnie dynamizacji) produktów leczniczych homeopatycznych stosowane są w poważnych jednostkach chorobowych, głównie w chorobach przewlekłych. Przebieg takiego leczenia powinien być nadzorowany przez lekarza homeopatę.

Zgodnie z Dyrektywą 2001/83/WE i ustawą – Prawo farmaceutyczne z dnia 6 września 2001r. produkty lecznicze homeopatyczne podlegające dopuszczeniu do obrotu zgodnie z art. 21 ustawy nie posiadają wskazań leczniczych, w związku z czym, nadzór nad procesem leczenia powinien sprawować lekarz. Tylko taki sposób umożliwia dobór odpowiedniej i optymalnej terapii.

Każdy lek homeopatyczny posiada określony zakres działania, który jest uzależniony od jego rozcieńczenia i dynamizacji. Im wyższy stopień dynamizacji, tym zakres oddziaływania na organizm jest głębszy i dłuższy. Nie ma tu niebezpieczeństwa zatrucia z toksykologicznego punktu widzenia, natomiast istnieje realne niebezpieczeństwo pogłębienia procesu chorobowego.

Rozporządzenie nie wymaga notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiotowy akt wykonawczy dostosowuje przepisy prawa polskiego do uregulowań Unii Europejskiej.

W trakcie uzgodnień i konsultacji nie zgłosiły się podmioty zainteresowane pracami nad projektem rozporządzenia, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 68, poz. 449) o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, dniem wejścia w życie aktu normatywnego może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym, jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie tego aktu i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Brak *vacatio legis* w tym przypadku podyktowany jest faktem, iż w dniu 1 maja 2007 r. weszła w życie nowelizacja ustawy – Prawo farmaceutyczne, która to w art. 1 pkt 30 lit b zmieniła brzmienie upoważnienia ustawowego do wydania aktu wykonawczego na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy. Z kolei jak wynika z brzmienia przepisu przejściowego art. 15 *ustawy o zmianie ustawy – Prawo farmaceutyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw* dotychczasowy akt wykonawczy wydany na

podstawie art. 23 ust. 3 ustawy – Prawo farmaceutyczne zachowuje moc do dnia 1 listopada 2008 r. Biorąc pod uwagę materię jaką reguluje przedmiotowy akt wykonawczy zasadne jest aby rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty na które oddziałuje regulacja

Rozporządzenie oddziałuje na podmioty odpowiedzialne czyli podmioty, które wnioskuje lub uzyskały pozwolenie na dopuszczenie do obrotu produktu leczniczego.

2. Konsultacje społeczne:

W procesie konsultacji społecznych uwzględnione zostały w szczególności takie podmioty jak: Naczelna Izba Lekarska, Naczelna Izba Aptekarska, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Polska Izba Przemysłu Farmaceutycznego i Sprzętu Medycznego „POLFARMED”, Izba Gospodarcza „Farmacja Polska”, Izba Gospodarcza „Apteka Polska”, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, Stowarzyszenie Przedstawicieli Firm Farmaceutycznych w Polsce, Stowarzyszenie Techników Farmaceutycznych RP, Polskie Stowarzyszenie Producentów Leków bez Recepty PASMI, Polskie Stowarzyszenie Zagranicznych Producentów i Importerów Leków Weterynaryjnych, Unia Farmaceutów Właścicieli Aptek, Stowarzyszenie na Rzecz Dobrej Praktyki Badań Klinicznych w Polsce, Związek Pracodawców Hurtowni Farmaceutycznych oraz Federacja Związków Pracodawców Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Rozporządzenie zostało umieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W ramach uzgodnień społecznych uwagi zgłosiły następujące podmioty: Narodowy Fundusz Zdrowia, Polska Izba Przemysłu Farmaceutycznego i Wyrobów Medycznych „Polfarmed”, Izba Gospodarcza „Farmacja Polska”, Naczelna Izba Aptekarska, Towarzystwo Farmaceutyczno-Ekonomiczne, Lek Polska Sp. z o.o. Większość zgłoszonych uwag została uwzględniona w tekście rozporządzenia. Nie uwzględniono w szczególności uwag dotyczących brzmienia § 1 ust. 2 projektu rozporządzenia zgłoszonych przez:

1) POLFARMED w zakresie kwalifikowania produktów leczniczych homeopatycznych, zgodnie z brzmieniem art. 21 ust. 1 ustawy, jako produkty wydawane bez przepisu lekarza - OTC. Kategorie dostępności produktu leczniczego ustala się na podstawie stopnia bezpieczeństwa produktu leczniczego, a nie na podstawie dowodów skuteczności działania.

2) Izbę Gospodarczą „Farmacja Polska”, w zakresie wykreślenia pkt 2 i 3 z § 1 ust. 2

projektu rozporządzenia. Za kwalifikowaniem produktu leczniczego homeopatycznego przemawiają kryteria merytoryczne, tj. bezpieczeństwo farmakologiczne, a nie sama toksykologia.

Ponadto nie uwzględniono uwag zgłoszonych przez Towarzystwo Farmaceutyczno-Ekonomiczne w zakresie wyeliminowania terminu OTC oraz nadania nowych kategorii dostępności produktom leczniczym. Przypisanie określonemu produktowi leczniczemu kategorii dostępności wynika z przepisów art. 23a ustawy – Prawo Farmaceutyczne.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na dochody i wydatki budżetu oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało pozytywnego ani negatywnego wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny:

Rozporządzenie nie będzie miało żadnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Skutki prawne regulacji:

Wejście w życie rozporządzenia określi kryteria nadawania produktowi leczniczemu określonej kategorii dostępności w postępowaniu o dopuszczeniu do obrotu produktu leczniczego.